

הַלְבוֹת שַׁבַּת פָּרָק ו

א. אָסוּר לִזְמַר לְגוֹי, לַעֲשׂוֹת לָנוּ מְלָאכָה בַשַּׁבָּת אֵף עַל פִּי שְׂאִינוּ מְצוּהָ עַל הַשַּׁבָּת, וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינֵנו צָרִיךְ לְאוֹתָהּ מְלָאכָה, אֲלֵא לְאַחַר הַשַּׁבָּת; וְדָבָר זֶה, אָסוּר מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה שַׁבַּת קְלָה בְּעֵינֵיהֶן, וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת בְּעֶצְמָן.

ב. גוֹי שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה מֵעֶצְמוֹ בַשַּׁבָּת אִם בַּשְּׂבִיל יִשְׂרָאֵל עָשָׂה אוֹתָהּ אָסוּר לְהַנּוֹת בְּאוֹתָהּ מְלָאכָה עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, וַיִּמָּתֵן בְּכַדֵּי שְׂתַעֲשֶׂה: וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַדָּבָר בַּפְּרָה־סִיָּה, עַד שֶׁיִּדְעוּ בּוֹ רַבִּים שֶׁדָּבָר זֶה בַּשְּׂבִיל פְּלוֹנִי הוּא נַעֲשֶׂה בַשַּׁבָּת. וְאִם בַּשְּׂבִיל עֶצְמוֹ בְּלִבָּד עָשָׂה, מִתֵּר לְהַנּוֹת בָּהּ בַשַּׁבָּת.

ג. פִּיֶּצֶד: גוֹי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר, מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרוֹ יִשְׂרָאֵל; וְאִם בַּשְּׂבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. עָשָׂה כִּבֵּשׁ לִירֵד בּוֹ מִן הַסְּפִינָה, יֵרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל; וְאִם בַּשְּׂבִיל יִשְׂרָאֵל, אָסוּר. מְלֵא מִים לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ, מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל; לִקַּט עֲשָׂבִים לְהַאֲכִיל לְבַהֲמָתּוֹ, מִנִּיחַ יִשְׂרָאֵל בְּהֶמְתּוֹ לֶאֱכֹל מֵהֶן: וְהוּא, שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַגּוֹי מְכִיר לְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל שְׂמָא יִרְבֶּה בְּמִלָּאכְתּוֹ בַּשְּׂבִיל, וְנִמְצָא עוֹשֶׂה בַּשְּׂבִיל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁאֲפָשָׁר לְהַרְבוֹת בּוֹ לֹא יִהְיֶה בּוֹ בַשַּׁבָּת, אֲלֵא אִם כֵּן אֵינוּ מְכִירוֹ.

ד. אָבֵל דָּבָר שְׂאִין בּוֹ לְהַרְבוֹת וּלְמַעֵט, כְּגוֹן נֵר וְכִבֵּשׁ, הוֹאִיל וְעָשָׂה בַּשְּׂבִיל עֶצְמוֹ, נִהְיֶה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל בַּשַּׁבָּת וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְכִירוֹ. נֵר הַדְּלוּק בְּמִסְבָּה בַשַּׁבָּת אִם רַב יִשְׂרָאֵל, אָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה, שֶׁהִמְדִּילִיק, עַל דַּעַת הָרַב מְדִלִיק; וְאִם רַב גּוֹיִים, מִתֵּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרָה; מִחֲצָה לְמַחֲצָה, אָסוּר. נִפְלָה דִּלְקָה בַשַּׁבָּת, וְכֵא גוֹי לְכַבּוֹת אֵין אוֹמְרִין לוֹ כִּבֵּה וְאֵל תִּכְבֶּה, מִפְּנֵי שְׂאִין שְׁבִיתָתוֹ עָלֵינוּ; וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ה. מֵת שֶׁעָשׂוּ לוֹ גּוֹיִים אֶרֶז, וְחָפְרוּ לוֹ קֶבֶר בַּשַּׁבָּת, אוֹ הִבִּיאוּ לוֹ חֲלִילִין לְסַפֵּד בָּהֶן אִם בְּצִנְעָה יִמָּתֵן בְּכַדֵּי שִׁיעָשׂוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וַיִּקְבְּרוּ בּוֹ. וְאִם הָיָה הַקֶּבֶר בְּסִרְטִיָּה גְדוֹלָה, וְהָאֶרֶז עַל גִּבּוֹ, וְכָל הָעוֹבְרִין וְהַשָּׁבִין אוֹמְרִים שֶׁזֶה שֶׁהִנָּכְרִים עוֹשִׂין עֲכָשׁוּ בַשַּׁבָּת, לְפָלוֹנִי הוּא הָרִי זֶה לֹא יִקְבֵּר בּוֹ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל עוֹלָמִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בַּפְּרָה־סִיָּה. וּמִתֵּר לִקְבֹּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר וְהוּא, שִׁימָתֵן בְּכַדֵּי שִׁיעָשָׂה. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ו. גוֹי שֶׁהִבִּיא חֲלִילִין בַּשַּׁבָּת לְמֵת אֵף עַל פִּי שֶׁהִבִּיאֵן מִצַּד הַחוּמָה יִמָּתֵן לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי שֶׁיָּבֹאוּ מִמָּקוֹם קְרוֹב, וְאַחֵר כֶּךָ יִסְפְּדוּ בָּהֶן: שְׂמָא בְּלִילָה הִבִּיאוּם מִמָּקוֹם אַחֵר עַד הַחוּמָה, וּבִבְקָר נִכְנסוּ בָּהֶן. וְאִם יָדַע בּוֹדָאֵי שֶׁמִּמָּקוֹם פְּלוֹנִי הִבִּיאוּם בַּשַּׁבָּת, יִמָּתֵן כְּדֵי שֶׁיָּבֹאוּ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם אַחֵר הַשַּׁבָּת וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַדָּבָר בַּפְּרָה־סִיָּה גְדוֹלָה, כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ.

ז. עִיר שִׁישְׂרָאֵל וְגוֹיִים דָּרִין בְּתוֹכָהּ, וְהִיתָה בָּהּ מִרְחֵץ הַמִּרְחָצֶת בַּשַּׁבָּת אִם רַב גּוֹיִים, מִתֵּר לְרַחֵץ בָּהּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִיָּד; וְאִם רַב יִשְׂרָאֵל, יִמָּתֵן בְּכַדֵּי שִׁיחֲמוּ חֲמִיו: שֶׁבַּשְּׂבִיל הָרַב הוֹחֲמוּ. מִחֲצָה לְמַחֲצָה, יִמָּתֵן בְּכַדֵּי שִׁיחֲמוּ חֲמִיו. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ח. יִשְׂרָאֵל שְׂאִמְרָ לְגוֹי לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלָאכָה זֹו בַּשַּׁבָּת אֵף עַל פִּי שֶׁעָבַר וּמִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת מִתֵּר לוֹ לְהַנּוֹת בְּאוֹתָהּ מְלָאכָה לְעָרֵב, אַחֵר שִׁימָתֵן בְּכַדֵּי שְׂתַעֲשֶׂה. וְלֹא אָסוּר בְּכָל מְקוֹם עַד

שִׁימְתִּין בְּכָדִי שְׁיַעֲשׂוּ, אֲלֹא מִפְּנֵי דְבַר זֶה: שְׁאֵם תֹּאמַר יְהִי מִתֵּר מִיַּד שְׁמָא יֹאמַר לְגוֹי לַעֲשׂוֹת לוֹ, וַיִּמָּצֵא הַדָּבָר מוֹכֵן מִיַּד; וְכִיּוֹן שְׁאֲסִרוּ עַד שִׁימְתִּין בְּכָדִי שְׁיַעֲשׂוּ, לֹא יֹאמַר לְגוֹי לַעֲשׂוֹת לוֹ, שֶׁהָרִי אֵינוֹ מִשְׁתַּכֵּר כָּלוּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְעַכֵּב לְעֶרֶב בְּכָדִי שְׁיַעֲשֶׂה דְבַר זֶה שְׁנַעֲשֶׂה בַשַּׁבָּת.

ז. דְּבַר שְׁאֵינוֹ מְלָאכָה, וְאֵין אֲסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת אֲלֹא מִשּׁוּם שַׁבָּת מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לֹאמַר לְגוֹי לַעֲשׂוֹתוֹ בַּשַּׁבָּת: וְהוּא, שִׁיְהִיָּה שֵׁם מְקַצֵּת חֲלִי, אוֹ יְהִיָּה צְרִיךְ לְדָבָר צֶרֶךְ הֶרְבֵּה, אוֹ מִפְּנֵי מַצּוּה.

י. פִּיֶּצֶד: אוֹמַר יִשְׂרָאֵל לְגוֹי לַעֲלֹת בְּאֵילָן בַּשַּׁבָּת אוֹ לָשׁוּט עַל פְּנֵי הַמַּיִם, כְּדִי לְהָבִיא לוֹ שׁוֹפָר, אוֹ סִכִּין לְמִילָה; אוֹ מִבִּיא לוֹ מִחֲצֵר לְחֲצֵר שְׁאֵין בִּינְיָהֶן עֲרוּב, מִיָּם חֲמִין לְהִרְחִיץ בָּהֶם קָטָן אוֹ מִצְטַעַר. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

יא. הַלּוֹקַח בֵּית בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִתֵּר לוֹ לֹאמַר לְגוֹי לְכַתֵּב לוֹ הַשְּׁטֵר בַּשַּׁבָּת שְׁאִמְרָה לְגוֹי, אֲסוּרָה מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, וּמִשּׁוּם יָשׁוּב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא גָזְרוּ בַּדָּבָר זֶה. וְכֵן הַלּוֹקַח בֵּית מֵהֶם בְּסוּרִיָּה, שְׁסוּרִיָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְדָבָר זֶה.

יב. פּוֹסֵק אָדָם עִם הַגּוֹי עַל הַמְּלָאכָה וְקוֹצֵץ דָּמִים, וְהַגּוֹי עוֹשֶׂה לַעֲצָמוֹ; וְאִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּשַּׁבָּת, מִתֵּר. וְכֵן הַשּׁוֹכֵר אֶת הַגּוֹי לְיָמִים הֶרְבֵּה מִתֵּר, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּשַּׁבָּת. פִּיֶּצֶד: כְּגוֹן שֶׁשֹּׁכֵר הַגּוֹי לְשָׁנָה אוֹ לְשָׁתַיִם, שִׁיכְתֹּב לוֹ אוֹ יֵאָרֵג לוֹ הָרִי זֶה כּוֹתֵב וְאוֹרֵג בַּשַּׁבָּת, וּמִתֵּר, כְּאֵלּוֹ קָצֵץ עֲמוֹ שִׁיכְתֹּב לוֹ סֵפֶר אוֹ שִׁיֵּאָרֵג לוֹ בְּגֵד, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת שִׁירְצָה. וְהוּא שְׁלֹא יִחְשֹׁב עֲמוֹ, יוֹם יוֹם.

יג. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּצִנְעָה, שְׁאֵין הַכָּל מְפִירִים שְׂזוֹ הַמְּלָאכָה הַנַּעֲשִׂית בַּשַּׁבָּת, שְׁלִישְׁרָאֵל הִיא; אֲבָל אִם הִיתָה יְדוּעָה וְגִלּוּיָה וּמִפְרָסְמֵת, אֲסוּרָה שֶׁהֲרֹאָה אֶת הַגּוֹי עוֹשֶׂה, אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁקָּצֵץ, וְאוֹמַר שֶׁפְּלוּנִי שֹׁכֵר הַגּוֹי לַעֲשׂוֹת לוֹ, בַּשַּׁבָּת.

יד. לְפִיכֵךְ הַפּוֹסֵק עִם הַגּוֹי לְבָנוֹת לוֹ חֲצֵרוֹ, אוֹ כּוֹתֵלוֹ, אוֹ לְקַצֵּר אֶת שְׂדֵהוּ, אוֹ שֶׁשֹּׁכֵרוֹ שָׁנָה אוֹ שְׁתַּיִם לְבָנוֹת לוֹ חֲצֵר, אוֹ לְטַע לוֹ פֶּרֶם אִם הִיתָה הַמְּלָאכָה בְּמִדְיָנָה, אוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם אֲסוּר לוֹ לְהִנִּיחַן לַעֲשׂוֹת בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי הָרְוָאִים שְׁאֵינָם יוֹדְעִים שֶׁפֶּסֶק; וְאִם הִיתָה הַמְּלָאכָה חוּץ לְתְּחוּם מִתֵּר, שְׁאֵין שֵׁם יִשְׂרָאֵל שִׁירְאָה אֶת הַפּוֹעֲלִין, כְּשֶׁהֵן עוֹשִׂין בַּשַּׁבָּת.

טו. וְכֵן מִתֵּר לְאָדָם לְהַשְׁפִּיר כֶּרֶם אוֹ שְׂדֵהוּ לְגוֹי, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא זוֹרֵעַן וְנוֹטֵעַן בַּשַּׁבָּת, שֶׁהֲרֹאָה יוֹדֵעַ שֶׁשֹּׁכְרִין הֵן, אוֹ בְּאֵרִיסוֹת יָרֵד לָהֶן. וְדָבָר שֶׁשֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּעָלְיוֹ קְרוּי עָלָיו, וְאֵין דֶּרֶךְ רַב אֲנָשִׁי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְהַשְׁפִּירוֹ, אוֹ לְתַנּוֹ בְּאֵרִיסוֹת אֲסוּר לְהַשְׁפִּירוֹ לְגוֹי: מִפְּנֵי שֶׁהַגּוֹי עוֹשֶׂה בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְלָאכָה בַּשַּׁבָּת, וְהוּא נִקְרָא עַל שֵׁם הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּעָלָיו.

טז. מִתֵּר לְהַשְׁאִיל כָּלִים וּלְהַשְׁכִּירָן לְגוֹי, וְאִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בָּהֶן מְלָאכָה בַּשַּׁבָּת מִפְּנֵי שְׁאֵין אָנוּ מַצּוּיִם עַל שְׁבִיתַת הַכָּלִים; אֲבָל בְּהִמָּתוֹ וְעַבְדּוֹ, אֲסוּר מִפְּנֵי שְׁאֵנוּ מַצּוּיִן עַל שְׁבִיתַת בְּהֵמָה וְעַבֵּד.

יז. הַמְּשַׁתְּתֵּף עִם הַגּוֹי בְּמְלָאכָה, אוֹ בְּסִחוּרָה, אוֹ בְּחֻנוֹת אִם הִתְנֹו בְּתַחֲלָה שִׁיְהִיָּה שֹׁכֵר הַשַּׁבָּת לְגוֹי לְבָדוֹ אִם מַעֲטֵא אִם הֶרְבֵּה, וְשֹׁכֵר יוֹם אֶחָד כְּנֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל לְבָדוֹ מִתֵּר. וְאִם לֹא

התנו מפתחלה כשיבואו לחלק, נוטל הגוי שכר השבתות
כלן לבדו, והשאר חולקין אותו; ואינו מוציא לו כלום כנגד
יום השבת, אלא אם כן התנה בפתחלה. וכן אם קבלו שדה
בשטפות, דין אחד הוא.

יח. אם לא התנו, ובאו לחלק השכר, ולא היה שכר שבת
ידוע יראה לי שהגוי נוטל לבדו שביע השכר, והשאר חולקין.
הנותן מעות לגוי להתעסק בהן אף על פי שהגוי נושא ונותן
בשבת, חולק עמו שכר בשווה; וכן הורו כל הגאונים.

יט. לא יתן אדם בערב שבת פלים לאמן גוי לעשותן, אף על פי
שפסק עמו אלא בכדי שיצא בהן מביתו, קדם שחשכה; וכן לא
ימכר אדם חפצו לגוי, ולא ישאלנו, ולא ילוננו, ולא ימשכננו,
ולא יתן לו במתנה אלא בכדי שיצא באותו חפץ מפתח ביתו,
קדם השבת: שכל זמן שהוא בביתו, אין אדם יודע אימתי נתן
לו; וכשיצא הגוי מביתו בשבת, וחפץ ישראל בידו, יראה כמי
שהלוהו לגוי או משכנו או פסק עמו או מכר לו, בשבת.

כ. הנותן אגרת לגוי להוליכה לעיר אחרת אם קצץ עמו שכר
הולכה מתר, ואפלו נתנה לו ערב שבת עם חשכה: והוא שיצא
בה מפתח ביתו, קדם השבת. ואם לא קצץ אם יש במדינה אדם
קבוע שהוא מקבץ האגרות ושולח אותם לכל מדינה ומדינה
עם שלוחיו, מתר לתן לגוי האגרת: והוא שיהיה שהות ביום
כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה, קדם השבת שפא זה שמקבץ
האגרות ושולחן, ביתו סמוך לחומה הוא. ואם אין שם אדם
קבוע לכך, אלא הגוי שנותנין לו האגרת, הוא שמוליכה לעיר
אחרת אסור לשלח ביד גוי האגרת לעולם, אלא אם כן קצץ
לו דמים.

כא. גוי שהביא חפציו בשבת, והכניסן לבית ישראל מתר;
ואפלו אמר לו הניחן בזוית זו, הרי זה מתר. ומזמנין את
הגוי בשבת, ונותנין לפניו מזונות לאכלן; ואם נטלן ויצא אין
נזקקין לו, מפני שאין שבייתתו עלינו. וכן נותנין מזונות לפני
הפלב בחצר; ואם נטלן ויצא, אין נזקקין לו.

כב. מי שהיה בא בדרך, וקדש עליו היום, והיה עמו מעות
נותן כיסו לנכרי להוליכו לו, ולמוצאי שבת לוקחו ממנו. ואף
על פי שלא נתן לו שכר על זה, ואף על פי שנתנו לו משחשכה
מתר: מפני שאדם בהול על ממונו, ואי אפשר שישליכו; ואם
לא תתיר לו דבר זה, שאין אסורו אלא מדברי סופרים יבוא
להביאו בידו, ועובר על מלאכה שלתורה.

כג. במה דברים אמורים, בכיסו; אבל מציאה, לא יתן לנכרי,
אלא מוליכה, פחות פחות מארבע אמות.

כד. ישראל שעשה מלאכה בשבת אם עבר ועשה בזדון, אסור
לו להנות באותה מלאכה לעולם; ושאר ישראל, מתר להם
להנות בה למוצאי שבת מיד: שנאמר "ושמרתם, את-השבת,
כי קדש היא" (שמות לא, יד) היא קדש, ואין מעשיה קדש. כיצד:
ישראל שבשל בשבת במזיד, למוצאי שבת יאכל לאחרים;
אבל לו, לא יאכל עולמית. ואם בשל בשגגה למוצאי שבת
יאכל, בין הוא בין אחרים, מיד. וכן כל פיוצא בזה.

כה. פרות שיצאו חוץ לתחום, וחזרו בשוגג, יאכלו בשבת,

שְׁהָרִי לֹא נַעֲשֶׂה בְּגוֹפֶן מַעֲשֶׂה, וְלֹא נִשְׁתַּנּוּ; בְּמִזִּיד, לֹא יֵאָכְלוּ
עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

כו. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְשֹׁמֵר לוֹ אֶת הַפָּרָה וְאֶת הַתִּינוּק, לֹא
יִתֵּן לוֹ שְׂכָרוֹ שְׁלֹשָׁבַת לְפִיכָךְ אֵין אַחֲרִיּוֹת שַׁבָּת עָלָיו; וְאִם הָיָה
הַשְּׂכִיר שְׂכִיר שַׁבָּת אוֹ שְׂכִיר שָׁנָה, נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ מִשְׁלֵם לְפִיכָךְ
אַחֲרִיּוֹת שַׁבָּת עָלָיו. וְלֹא יֹאמַר לוֹ, תֵּן לִי שְׂכָרִי שְׁלֹשָׁבַת, אֲלֹא
אוֹמַר לוֹ תֵּן לִי שְׂכָרִי שְׁלֹשָׁנָה, אוֹ שְׁלֹשָׁבַת יָמִים.

הַלְבוֹת שַׁבָּת פָּרָק ז'

א. מְלָאכּוֹת שְׁחִיבִין עֲלֵיהֶן סִקְלָה וְכֵרֶת בְּמִזִּיד, אוֹ קָרְבֵּן חֲטָאֵת
בְּשִׁגְגָה מִהֵן אָבוֹת, וּמִהֵן תּוֹלְדוֹת; וּמִנֵּין כָּל אָבוֹת מְלָאכּוֹת,
אַרְבָּעִים חֹסֵר אַחַת. וְאֵלּוּ הֵן הַחֲרִישָׁה, וְהַזְרִיעָה, וְהַקְצִירָה,
וְהַעֲמוֹר, וְהַדִּישָׁה, וְהַזְרִיחַ, וְהַבְרִירָה, וְהַטְחִינָה, וְהַהֲרַקְדָּה,
וְהַלִּישָׁה, וְהָאֶפֶיָה, וְהַגְזִיזָה, וְהַלְבוֹן, וְהַנְפּוּץ, וְהַצְבִּיעָה,
וְהַטּוּיָה, וְעֵשִׂית הַנִּירִין, וְהַנְסַכַּת הַמַּסְכָּה, וְהָאֲרִיגָה, וְהַבְצִיעָה,
וְהַקְשִׁירָה, וְהַהֲתָרָה, וְהַתְפִּירָה, וְהַקְרִיעָה, וְהַבְנִין, וְהַסְתִּירָה,
וְהַהֲכִיָּה בַּפְּטִישׁ, וְהַצִּידָה, וְהַשְׁחִיטָה, וְהַהֲפָשְׁטָה, וְהַהֲעַבְדָּה,
וּמַחֲיִקַת הָעוֹר, וְחַתּוּכּוֹ, וְהַתִּיבָה, וְהַמְחִיקָה, וְהַשְׂרִטוּט,
וְהַהֲבַעֲרָה, וְהַכְּבוּי, וְהַהוֹצָאָה מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת.

ב. כָּל אֵלּוּ הַמְּלָאכּוֹת וְכָל שֶׁהוּא מַעֲנִינָן, הֵן הַנִּקְרָאִין אָבוֹת
מְלָאכּוֹת. כִּיצַד הוּא עֲנִינָן: אֶחָד הַחֹרֶשׁ, אוֹ הַחוֹפֵר, אוֹ
הָעוֹשֶׂה חֲרִיץ הָרִי זֶה אֵב מְלָאכָה: שְׁכָל אַחַת וְאַחַת מִהֵן חֲפִירָה
בְּקֶרֶקַע, וְעֲנִין אֶחָד הוּא.

ג. וְכֵן אֶחָד הַזּוֹרֵעַ זֵרַעִים, אוֹ הַנוֹטֵעַ אֵילָנוֹת, אוֹ הַמְּבַרִּין
אֵילָנוֹת, אוֹ הַמְּרַכִּיב, אוֹ הַזּוֹמֵר כָּל אֵלּוּ אֵב אֶחָד הֵן מְאָבוֹת
מְלָאכּוֹת, וְעֲנִין אֶחָד הוּא: שְׁכָל אַחַת מִהֵן לְצִמַּח דָּבָר הוּא
מִתְכַּוֵּן.

ד. וְכֵן אֶחָד הַקּוֹצֵר תְּבוּאָה אוֹ קִטְנִית, אוֹ הַבוֹצֵר עֲנָבִים, אוֹ
הַגּוֹדֵר תְּמָרִים, אוֹ הַמוֹסֵק זֵיתִים, אוֹ הָאוֹרֵה תְּאֵנִים כָּל אֵלּוּ אֵב
מְלָאכָה אַחַת הֵן: שְׁכָל אַחַת מִהֵן לַעֲקֹר דָּבָר מִגְדוּלָיו מִתְכַּוֵּן.
וְעַל דֶּרֶךְ זֶה, שָׂאֵר הָאָבוֹת.

ה. הַתּוֹלְדָה, הִיא הַמְּלָאכָה הַדּוּמָה לָאֵב מֵאֵלּוּ הָאָבוֹת. כִּיצַד:
הַמַּחֲתֵךְ אֶת הַיָּרֵק מֵעֵט מֵעֵט לְבָשָׁלוּ, הָרִי זֶה חֵיב שֶׁזוֹ הַמְּלָאכָה
תּוֹלְדַת טְחִינָה, שֶׁהַטּוּחַן לּוֹקַח גּוֹף אֶחָד וּמַחֲלִקוֹ לְגוֹפִים
הֶרְבֵּה; וְכָל הָעוֹשֶׂה דָּבָר הַדּוּמָה לָזֶה, הָרִי זֶה תּוֹלְדַת טּוּחַן.
וְכֵן הַלּוֹקַח לְשׁוֹן שְׁלֹמֶתֶכֶת, וְשָׁף אוֹתוֹ כְּדִי לְקַח מֵעֶפְרוֹ בְּדֶרֶךְ
שְׁעוֹשִׂים צוּרְפֵי הַזֶּהָב הָרִי זֶה תּוֹלְדַת טְחִינָה.

ו. וְכֵן הַלּוֹקַח חֶלֶב, וְנָתַן בּוֹ קֶבֶה כְּדִי לְחַבְּצוֹ הָרִי זֶה חֵיב מִשּׁוֹם
תּוֹלְדַת בּוֹרֵר, שֶׁהָרִי הַפְּרִישׁ הַקּוֹס מִן הַחֶלֶב; וְאִם גָּבְנוּ וְעָשְׂהוּ
גָבְנָה, חֵיב מִשּׁוֹם בּוֹנֶה שְׁכָל הַמְּקַבֵּץ חֶלֶק אֶל חֶלֶק וְדָבַק הַכֹּל
עַד שִׁיעֲשׂוּ גּוֹף אֶחָד, הָרִי זֶה דּוּמָה לְבִנְיָן. וְכֵן לְכָל מְלָאכָה
וּמְלָאכָה מֵאֵלּוּ הָאָבוֹת, יֵשׁ לָהֶן תּוֹלְדוֹת עַל דֶּרֶךְ זֶה שְׁאִמְרָנוּ;
וּמִגּוֹף הַמְּלָאכָה הַנַּעֲשִׂית בַּשַּׁבָּת, תִּדַּע מַעֲיֵן אֵיזָה אֵב הִיא,
וְתוֹלְדַת אֵיזָה אֵב הִיא.

ז. אֶחָד הָעוֹשֶׂה אֵב מְאָבוֹת מְלָאכּוֹת, אוֹ תּוֹלְדָה מִן הַתּוֹלְדוֹת

בְּמִזִּיד, חַיִּב כָּרַת, וְאִם בָּאוּ עֵדִים, נִסְקָל; בְּשׁוּגָג, חַיִּב חֲטָאת קְבוּעָה. אִם כֵּן, מִה הִפְרַשׁ יֵשׁ בֵּין הָאֲבוֹת וְהַתּוֹלְדוֹת: אֵין בִּינֵיהֶן הִפְרָשׁ, אֲלָא לְעִנְיַן הַקֶּרְבֵּן בְּלִבְד שֶׁהַעוֹשֶׂה בְּשׁוּגָג אִם עָשָׂה אֲבוֹת הִרְבֵּה בְּהַעֲלֵם אֶחָד, חַיִּב חֲטָאת עַל כָּל אֶב וְאֶב; וְאִם עָשָׂה אֶב וְתוֹלְדוֹתָיו בְּהַעֲלֵם אֶחָד, אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא חֲטָאת אַחַת.

ח. פִּיצָד: הָרִי שֶׁחָרַשׁ, וְזָרַע, וְקָצַר בַּשָּׁבֶת בְּהַעֲלֵם אֶחָד חַיִּב שְׁלוֹשׁ חֲטָאוֹת; וְאִפְלוּ עָשָׂה הָאַרְבָּעִים חֲסֵר אַחַת בַּשְּׁגָגָה, כְּגוֹן שֶׁשָּׂכַח שְׁאֵלוֹ הַמְּלָאכּוֹת אֲסוּרוֹת לַעֲשׂוֹת בַּשָּׁבֶת חַיִּב עַל כָּל מְלָאכָה וּמְלָאכָה חֲטָאת אַחַת. אֲבָל אִם טָחַן, וְחָתַךְ הִירָק, וְשָׁף לְשׁוֹן שְׁלִמְתָּכָת בְּהַעֲלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא חֲטָאת אַחַת, שֶׁהָרִי לֹא עָשָׂה אֲלָא אֶב אֶחָד וְתוֹלְדוֹתָיו. וְכֵן כָּל פִּיוּצָא בְּזֶה.

ט. הַעוֹשֶׂה מְלָאכּוֹת הִרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת בְּהַעֲלֵם אֶחָד, אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא חֲטָאת אַחַת. פִּיצָד: הָרִי שֶׁזָּרַע, וְנָטַע, וְהִבְרִיךְ, וְהִרְפִּיב, וְזָמַר בְּהַעֲלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיִּב אֲלָא חֲטָאת אַחַת, שֶׁכָּלֵן אֶב אֶחָד הֵן. וְכֵן כָּל פִּיוּצָא בְּזֶה.

הַלְבוֹת שַׁבַּת פֶּרֶק ח

א. הַחֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא, חַיִּב. הַמִּנְכֵּשׁ בְּעִיקְרֵי הָאֵילָנוֹת, וְהַמְקַרְסֵם עֲשָׂבִים, אוֹ הַמְזַרְד אֶת הַשְּׂרִיגִים, כְּדִי לִיפּוֹת הַקֶּרֶקַע הָרִי זֶה תּוֹלְדַת חֹרֵשׁ; וּמִשִּׁיעֵשֶׂה כָּל שֶׁהוּא, חַיִּב. וְכֵן הַמְשֹׁה פָּנֵי הַשָּׂדֶה כְּגוֹן שֶׁהַשְּׁפִיל הִתַּל וְרָדְדוּ, אוֹ מְלֹא הִגִּיא חַיִּב מִשּׁוֹם חֹרֵשׁ; וְשַׁעוּרוֹ, כָּל שֶׁהוּא. וְכֵן כָּל הַמְשֹׁה גַּמּוֹת, שַׁעוּרוֹ כָּל שֶׁהוּא.

ב. הַזּוֹרֵעַ כָּל שֶׁהוּא, חַיִּב. הַזּוֹמֵר אֶת הָאֵילָן, כְּדִי שִׁיעֲמַח הָרִי זֶה מֵעֵין זֹרַע. אֲבָל הַמְשָׁקָה צִמְחִין וְאֵילָנוֹת בַּשָּׁבֶת הָרִי זֶה תּוֹלְדַת זֹרַע, וְחַיִּב; וְכֵן הַשּׁוֹרֶה חֲטִין וְשַׁעוּרִין וְכִיוּצָא בִּהֵן בְּמִים הָרִי זֶה תּוֹלְדַת זֹרַע, וְחַיִּב.

ג. הַקּוֹצֵר כְּגַרְגֵּרַת, חַיִּב. וְתוֹלֵשׁ, תּוֹלְדַת קוֹצֵר הוּא; וְכָל הַעוֹקֵר דָּבָר מִגְדוּלָיו, חַיִּב מִשּׁוֹם קוֹצֵר. לְפִיכֵן צָרוּר שֶׁעָלוּ בּוֹ עֲשָׂבִים, וְכַשּׁוֹת שֶׁעָלָת בִּסְנָה, וְעֲשָׂבִים שֶׁצִּמְחוּ עַל גִּב הַחֲבִית הַתּוֹלֵשׁ מֵהֵן, חַיִּב: שֶׁזֶה הוּא מְקוֹם גְּדוּלוֹ. אֲבָל הַתּוֹלֵשׁ מֵעֲצִיץ שֶׁאֵינוֹ נִקְוֵב פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁאֵין זֶה מְקוֹם גְּדוּלוֹ. וְעֲצִיץ נִקְוֵב כְּדִי שֶׁרֵשׁ קָטָן, הָרִי הוּא כְּאָרֶץ; וְהַתּוֹלֵשׁ מִמֶּנּוּ, חַיִּב.

ד. כָּל זָרַע שֶׁקִּצְרָתוֹ מִצִּמְחַת אוֹתוֹ וּמִגְדָּלָתוֹ, כְּגוֹן אֲסַפְסָתָא וְסִלְקָא הַקּוֹצְרוֹ בַּשְּׁגָגָה, חַיִּב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת: אַחַת מִפְּנֵי שֶׁהוּא קוֹצֵר, וְאַחַת מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹטֵעַ. וְכֵן הַזּוֹמֵר, וְהוּא צָרִיךְ לַעֲצִים חַיִּב מִשּׁוֹם קוֹצֵר, וּמִשּׁוֹם נוֹטֵעַ. גְּבִשּׁוּשִׁית שֶׁלְעָפָר שֶׁעָלוּ בָּהּ עֲשָׂבִים הַגְּבִיחָה מֵעַל הָאָרֶץ וְהַנִּיחָה עַל גְּבִי יְתֵדוֹת, חַיִּב מִשּׁוֹם תּוֹלֵשׁ; הִיתָה עַל גְּבִי יְתֵדוֹת וְהַנִּיחָה עַל הָאָרֶץ, חַיִּב מִשּׁוֹם זֹרַע. תְּאֵנִים שֶׁיָּבִשׁוּ בְּאַבִּיחָן, וְכֵן אֵילָן שֶׁיָּבִשׁוּ פְּרוּתָיו בּוֹ הַתּוֹלֵשׁ מֵהֵן בַּשָּׁבֶת חַיִּב, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן כַּעֲקוּרִין לְעִנְיַן טְמֵאָה.

ה. הַתּוֹלֵשׁ עֲלֻשִׁין, וְהַמְזַרְד זָרְדִין אִם לֹאכִילָה, שַׁעוּרוֹ כְּגַרְגֵּרַת; וְאִם לִבְהֶמָה, שַׁעוּרוֹ כְּמִלּוֹא פִי גָדִי; וְאִם לְהִסְקָה, שַׁעוּרוֹ כְּדִי לְבִשֵּׁל בִּיצָה.

ו. המעמר אכלין, שעורו כגרגרת; ואם עמר לבהמה, שעורו כמלוא פי גדי; ואם להסקה, שעורו כדי לבשל ביצה. וביצה האמורה בכל מקום, היא ביצה בינונית שלתרנגולין; וכל מקום שנאמר כדי לבשל ביצה, הוא כדי לבשל כגרגרת מביצה; וגרגרת, אחד משלושה בביצה. ואין עמור, אלא בגדולי קרקע. המקבץ דבלה ועשה ממנה עגול, או שנקב תאנים והכניס החבל בהן עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדת מעמר, וחייב. וכן כל פיוצא בזה.

ז. הדש כגרגרת, חייב; ואין דישה, אלא בגדולי קרקע. והמפרק, הרי הוא תולדת הדש. החולב את הבהמה, חייב מפני שהוא מפרק. וכן החובל בחי שיש לו עור, חייב משום מפרק והוא, שיהיה צריך לדם שיצא מן החבורה; אבל אם נתפון להזיק בלבד פטור, מפני שהוא מקלקל. ואינו חייב, עד שיהיה בדם או בחלב שהוציא, כגרגרת.

ח. במה דברים אמורים, בחובל בבהמה וחיה וכיוצא בהן. אבל החובל בחברו אף על פי שנתפון להזיק חייב, מפני נחת רוחו: שהרי נתקדשה דעתו ושככה חמתו, והרי הוא כמתקן; ואף על פי שאינו צריך לדם שהוציא ממנו, חייב.

ט. שמונה שרצים האמורים בתורה, הן שיש להן עורות לענן שבת כמו חיה ובהמה ועוף. אבל שאר שקצים ורמשים, אין להן עור; לפיכך החובל בהן, פטור. ואחד החובל בבהמה חיה ועוף, או בשמונה שרצים, ועשה חבורה ויצא הדם, או שנצטר הדם אף על פי שלא יצא חייב.

י. הסוחט את הפרות, חייב משום מפרק; ואינו חייב, עד שיהיה במשקין שסחט כגרגרת. ואין חייבים מן התורה, אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד. ומתיר לסחט אשכול שלענבים, לתוף האכל שמשקה הבא לאכל אכל הוא, ונמצא כמפרק אכל מאכל; אבל אם סחט לכלי שאין בו אכל הרי זה דורף, וחייב. והחולב לתוף האכל, או היונק בפיו פטור, ואינו חייב עד שיחלב לתוף הכלי.

יא. הזורה או הבורר כגרגרת, חייב; והמחבץ, הרי הוא תולדת הבורר. וכן הממחה שמרים מתוף המשקין הרי זה תולדת בורר או תולדת מרקד, וחייב: שהזורה והבורר והמרקד, דומין עניניהם זה לזה; ומפני מה מנו אותן בשלושה מפני שכל מלאכה שהיתה במשכן, מונין אותה בפני עצמה.

יב. הבורר אכל מתוף פסלת, או שהיו לפניו שני מיני אכלין וברר מין ממין אחר בנפה ובכברה, חייב; בקנון ובתמחוי, פטור; ואם ברר בידו לאכל לאתרו, מתיר.

יג. והבורר פסלת מתוף האכל, אפלו בידו חייב. והבורר תרמוסין מתוף פסלת שלהן, חייב מפני שהפסלת שלהן ממתקת אותן, כשישלקו עמה, ונמצא כבורר פסלת מתוף אכל, וחייב.

יד. הבורר אכל מתוף פסלת בידו להניחו, אפלו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר, וחייב. היו לפניו שני מיני אכלין מערבין בורר אחד מאחד, ומניח לאכל מיד; ואם ברר והניח לאחר זמן, אפלו לבו ביום כגון שברר בשחרית, לאכל בין הערבים חייב.

טו. המְשַׁמֵּר יֵין או שְׁמֵן או מַיִם, וְכֵן שְׁאֵר הַמְשַׁקִּין, בַּמְשַׁמֶּרֶת שְׁלֵהֶן חַיִּב: וְהוּא, שִׁישְׁמֵר כְּגִרְגֵּרֶת. אֲבָל מְסַנֵּינֵן יֵין שְׁאִין בּו שְׁמָרִים, או מַיִם צְלוּלִין, בְּסוּדְרִין וּבְכַפִּיפָה מְצֻרִית, כְּדִי שְׂיִהֶא צְלוּל בְּיוֹתֵר. וְנוֹתְנִין מַיִם עַל גְּבִי שְׁמָרִים, בְּשִׁבִּיל שְׂיִצְלוּ. וְנוֹתְנִין בִּיצָה טְרוּפָה לְמַסְנַנֶּת שְׁלַחְרָדֵל, כְּדִי שְׂיִצֵּל; וְחֻרְדֵּל שְׁלֵשׁוּ מְעָרֵב שֶׁבֶת לְמַחֵר מְמַחוּ, בֵּין בֵּיד בֵּין בְּכָלִי. וְכֵן יֵין מִגָּתוֹ, כָּל זְמַן שֶׁהוּא תּוֹסֵס טוֹרֵף חֲבִית בְּשִׁמְרִיָּה, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַסּוּדְרִין: שְׁעֲדִין לֹא נִפְרָשׁוּ הַשְּׁמָרִים מִן הַיֵּין יָפָה יָפָה, וְכָל הַיֵּין כְּגוּף אֶחָד הוּא. וְכֵן הַחְרָדֵל, וְכָל כִּיּוּצָא בּו.

טז. הַטּוֹחֵן כְּגִרְגֵּרֶת, חַיִּב. וְכָל הַשּׁוֹחֵק תְּבַלִּין וְסַמָּנִין בְּמַכְתֶּשֶׁת הָרִי זֶה טּוֹחֵן, וְחַיִּב. הַמַּחְתֵּךְ יָרֵק תְּלוּשׁ, הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת טּוֹחֵן. וְכֵן הַנוֹסֵר עֲצִים לַהֲנוֹת בְּנִסְרֵת שְׁלֵהֶן, או שֶׁשֶּׁף לְשׁוֹן שְׁלִמַתְכֶּת חַיִּב, מְשִׁישׁוּף כָּל שֶׁהוּא; אֲבָל הַמַּחְתֵּךְ עֲצִים, אֵינוֹ חַיִּב עַד שְׂיִדְקֶדֶק מֵהֵן כְּדִי לְבַשֵּׁל כְּגִרְגֵּרֶת מִבִּיצָה. וְהַמְרַקֵּד כְּגִרְגֵּרֶת, חַיִּב.

יז. הַלֵּשׁ כְּגִרְגֵּרֶת, חַיִּב. וְהַמְגַבֵּל אֶת הָעֶפֶר, הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת לֵשׁ; וְכַמָּה שְׁעוּרוֹ, כְּדִי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שְׁלִצוּרְפִי זֶהָב. וְאִין גְּבוּל בְּאֶפֶר, וְלֹא בַחּוּל הַגָּס, וְלֹא בְּמַרְסֵן, וְלֹא בְּכִיּוּצָא בָּהֶן. וְהַנּוֹתֵן זֶרַע שְׁמִשְׁמִין או זֶרַע פֶּשֶׁתָן וְכִיּוּצָא בָּהֶן בְּמַיִם חַיִּב מְשׁוּם לֵשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְעַרְבִין וְנִתְלִין זֶה בְּזֶה.